

Plan Odnowy Miejscowości Ciemień

Ciemień, Kwiecień 2019 r.

Spis treści

1.	Wprowadzenie	3
2.	Charakterystyka Ciemienia	4
3.	Inwentaryzacja istniejących zasobów służąca ujęciu stanu rzeczywistego	6
4.	Ocena mocnych i słabych stron Ciemienia.....	8
5.	Wypracowanie wiodącego wizerunku Ciemienia.....	12
6.	Opis i charakterystyka obszaru o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców.....	12
7.	Opis planowanych zadań w perspektywie 7 lat	15

1. Wprowadzenie

Plan Odnowy Ciemienia został wypracowany w okresie luty– kwiecień metodą warsztatową. W warsztatach uczestniczyli przedstawiciele mieszkańców wsi, władze gminy Kawęczyn oraz pracownicy Urzędu Gminy. Poniżej przedstawiono zdjęcia wykonane w trakcie warsztatów.

Warsztaty – Luty 2019

Warsztaty – Luty 2019

Odnowa wsi oznacza rozwój oparty na własnych siłach i zasobach, które są niedostępne w mieście, niepowtarzalne i różnorodne. Odnowa wsi nie istnieje bez osobistego zaangażowania ludzi. Społeczność lokalna przyjmuje odpowiedzialność za przyszłość swoją i swojego otoczenia. W odnowie wsi liczy się całokształt potrzeb mieszkańców związanych z życiem na wsi. Istotą programu odnowy wsi jest doprowadzenie do stanu, w którym społeczność wsi wypracowuje wizję odnowy i rozwoju oraz Plan Odnowy Wsi, który będzie akceptowany przez ogół mieszkańców, a jej działania znajdują niezbędne wsparcie ze strony gminy.

Opracowanie Planu Odnowy Wsi to przedsięwzięcie podstawowe, ponieważ ma na celu inwentaryzację zasobów oraz ocenę silnych i słabych stron wsi, określenie głównego kierunku zmian (wizji) i opracowanie na tej podstawie zadań planowanych w perspektywie 7 lat. Najważniejszym elementem wypracowywania Planu Odnowy Wsi są warsztaty, w których uczestniczą przedstawiciele wsi. Formalnym efektem działania jest przyjęcie Planu Odnowy Wsi przez zebranie wiejskie, a także zatwierdzenie go przez Radę Gminy. Warto zaznaczyć, iż Ciemień od 8 października 2016 roku jest członkiem Grupy Odnowy Wsi w ramach programu „Wielkopolska Odnowa Wsi 2013- 2020”. Posiada również Sołecką Strategię Rozwoju Sołectwa Ciemień opracowaną w październiku 2016 roku.

2. Charakterystyka Ciemienia

Miejscowość Ciemień położona jest w typowo rolniczej gminie Kawęczyn, w której znajdują się duże i nowoczesne gospodarstwa rolne oraz typowe dla obszarów wiejskich Wielkopolski małe rodzinne gospodarstwa rolne. Średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego to 10 ha. W gminie nie ma większych zbiorników wodnych, ale przez teren gminy rozciąga się malowniczy krajobraz doliny rzeki Teleszyny, który zalicza się do Uniejowskiego Krajobrazu Chronionego. Można tu spotkać rzadkie gatunki ptaków oraz roślin.

Na terenie gminy osiedlił się bocian czarny – co stanowi niezwykle wydarzenie ornitologiczne, gdyż jest to gatunek bardzo rzadki i płochliwy. Przez gminę nie przebiega żadna czynna linia kolejowa. Warto wspomnieć, iż Gmina Kawęczyn jest członkiem – założycielem Lokalnej Grupy Działania Turecka Unia Rozwoju T.U.R..

Położenie Ciemienia na mapie Gminy Kawęczyn

Ciemień położony jest w centralnej części Gminy i ma dobre połączenia z sąsiadującymi miejscowościami. Miejscowość znajduje się w niewielkiej odległości od drogi krajowej Turek – Sieradz i wojewódzkiej Łódź – Kalisz.

Jest to obszar równinny położony w otoczeniu malowniczych lasów, pól i łąk. Przeważają tu lasy liściaste obfitujące w owoce leśne i grzyby, które latem chętnie zbierają mieszkańcy. Okoliczne lasy są siedliskiem wielu gatunków zwierząt oraz miejscem występowania urozmaiconej roślinności. W Ciemieniu mieszka około 270 osób. Mieszkańcy opisywanej wsi to w znacznej większości rdzenni Ciemienianie zajmujący się rolnictwem, a także w coraz większym stopniu utrzymujący się z pracy zarobkowej. Nie można pominąć pozostałych grup jakimi są dzieci i młodzież ucząca się, a także mieszkańców utrzymujących się z świadczeń socjalnych typu: emerytura, renta czy zasiłek. Miejscowa ludność zachowuje obrzędy Nocy Świętojańskiej, natomiast starsi mieszkańcy sprawnie posługują się gwara wielkopolską.

Kapliczka w Ciemieniu

Przez Ciemień przebiega jedna droga gminna o nawierzchni asfaltowej. Pozostałe drogi mają nawierzchnię żwirową. Brak chodników oraz bardzo mała ilość parkingów zmniejszają bezpieczeństwo pieszego podczas przemieszczania się i spacerowania. Na terenie miejscowości nie ma, ścieżek rowerowych i pieszych placu zabaw oraz zagospodarowanych terenów zielonych. Uboga infrastruktura ogranicza rozwój rekreacyjno – turystyczny miejscowości. Jedynie świetlica

wiejska, a także obszar wokół niej stanowi centrum spotkań społeczności lokalnej. Teren ten wymaga jednak nakładów pracy i środków. Układ zabudowy Ciemienia jest zwarty, zlokalizowany głównie wzdłuż jedynej drogi asfaltowej.

Miejscowość Ciemię organizuje wiele różnych imprez oraz festynów. W Ciemieniu funkcjonuje Stowarzyszenie Przyszłość i Rozwój Wsi Ciemię działające na rzecz sołectwa. W 2017 zorganizowano warsztaty florystyczne przy wsparciu Fundacji „Energa” w kwocie 1.000,00 zł. Sołectwo należy do Grupy Odnowy Wsi w ramach programu Wielkopolska Odnowa Wsi, dzięki czemu może brać udział w konkursach i korzystać z dofinansowań. Jednym z nich był w 2018 roku zakup wyposażenia do świetlicy wiejskiej. Natomiast dzięki współpracy z JST bardzo dobrze funkcjonuje Fundusz Sołecki.

3. Inwentaryzacja istniejących zasobów służąca ujęciu stanu rzeczywistego

Rozwój funkcji mieszkaniowej miejscowości, wzrost liczby dzieci i młodzieży oraz zmiana stylu życia młodych mieszkańców miejscowości (wzrost zapotrzebowania na aktywny wypoczynek oraz udział w imprezach kulturalnych i rekreacyjnych) powoduje konieczność rozbudowy ubogiej infrastruktury rekreacyjno – turystycznej Ciemienia. Ponadto brak zagospodarowanego i bezpiecznego terenu rekreacyjno – sportowego powoduje ograniczenie aktywności rekreacyjno – sportowej mieszkańców i złe nawyki spędzania wolnego czasu wśród młodzieży.

Obecnie wykorzystywany teren rekreacyjno – sportowy znajduje się w centrum Ciemienia, przy Świetlicy Wiejskiej. Jest to jednak niezagospodarowany plac, na którym odbywają się wszystkie ważniejsze uroczystości i imprezy tej małej społeczności.

Świetlica wiejska wraz z terenem rekreacyjno – sportowym w Ciemieniu (kwiecień 2019r.)

Świetlica wiejska wraz z terenem rekreacyjno – sportowym w Ciemieniu (kwiecień 2019r.)

Lokalizacja terenu sprzyja nie tylko organizowaniu imprez, ale również wypoczynkowi mieszkańców wsi. Niestety plac jest bardzo nierówny, nieoświetlony, brak na nim urządzeń do zabaw dla dzieci, a także altany rekreacyjnej czy ławeczek i koszy. Nie ma tu także miejsc postojowych, ponieważ teren znajduje się nieopodal skrzyżowania dróg. Brak parkingu jest szczególnie odczuwalny podczas imprez organizowanych na placu przy Świetlicy Wiejskiej.

Rozwój funkcji mieszkaniowej Ciemienia powoduje potrzebę budowy nowych dróg, a także przebudowy i modernizacji już istniejących. Sołectwo Ciemień posiada tylko jedną asfaltową drogę, przy której skupia się większość zabudowy. Drogi żwirowe są natomiast bardzo nierówne co zagraża bezpieczeństwu.

Droga wewnętrzna na działce nr 27 w Ciemieniu (kwiecień 2019r.)

Infrastruktura drogowa Ciemienia nie ułatwia szybkiego i prostego rozwiązania problemu ścieżek rowerowych oraz chodników, gdyż brak jest dużych poboczy i terenów przy głównych ciągach komunikacyjnych nadających się do zagospodarowania. Powoduje to konieczność opracowania planu wytyczenia i zagospodarowania ścieżek rowerowych w Solectwie Ciemień.

4. Ocena mocnych i słabych stron Ciemienia

Ocena mocnych i słabych stron Ciemienia odbyła się metodą warsztatową. Mieszkańcy Ciemienia wyłonili grupę liderów lokalnych. Podczas warsztatów grupa liderów z udziałem sołtysa, radnych z tej miejscowości, członków Grupy Odnowy Wsi, Wójta Gminy oraz wytypowanych do współpracy pracowników Urzędu Gminy analizowała cztery obszary życia społeczno – gospodarczego miejscowości. Dla każdego z obszarów grupa przeprowadziła analizę silnych i słabych stron.

Analiza silnych i słabych stron Ciemienia została przeprowadzona dla następujących obszarów: ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE, INFRASTRUKTURA I GOSPODARKA, SPOŁECZNOŚĆ LOKALNA, DZIEDZICTWO KULTUROWE. Wyniki prac grupy przedstawiają poniższe tabele.

ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

Silne strony	Słabe strony
Czyste środowisko	Brak kanalizacji i oczyszczalni ścieków, szamba bez dna w nieskanalizowanych gospodarstwach
Gospodarka odpadami i segregacja śmieci	Dziki wysypiska śmieci
Duża powierzchnia łąk i pastwisk	Stosowanie dużej ilości oprysków
Atrakcyjne położenie	Brak gospodarstw ekologicznych
Ukształtowanie terenu	Niskiej klasy grunty rolne
Cykliczne imprezy środowiskowe	-----

DZIEDZICTWO KULTUROWE

Silne strony	Słabe strony
Posługiwanie się gwara wielkopolską przez starszych mieszkańców	Zanikanie tradycji oraz gwary
Przydrożne kapliczki i krzyże	Brak ochrony starej zabudowy wiejskiej i maszyn rolniczych
Kultywowanie obrządków Nocy Świętojańskiej	Brak kultywowania innych tradycji regionu

INFRASTRUKTURA I GOSPODARKA

Silne strony	Słabe strony
Centralne położenie miejscowości na terenie gminy	Słaba jakość dróg, jedna droga asfaltowa
Oświetlenie ulic	Brak chodników, parkingów
Świetlica wiejska	Brak terenu rekreacyjno - sportowego
Rozwój budownictwa mieszkalnego	Brak placu zabaw i wiaty
Podmioty prowadzące działalność gospodarczą	Brak inwestora zewnętrznego
-----	Brak ścieżek rowerowych i pieszych

SPOŁECZNOŚĆ LOKALNA

Silne strony	Słabe strony
Znaczący odsetek ludzi młodych, aktywnych i dobrze wykształconych	Bezrobocie
Tendencje rozwojowe – znacząca liczba rodzin z małymi dziećmi	Słaba znajomość języków obcych
Działalność stowarzyszenia i koła gospodyń wiejskich	Słaba integracja pomiędzy starszymi i młodszymi mieszkańcami sołectwa
Umiejętność pozyskiwania funduszy zewnętrznych	Mała aktywność i zaangażowani mieszkańców
Organizowanie festynów rodzinnych	Niedostateczny przepływ informacji w sołectwie

Z przeprowadzonej analizy silnych i słabych stron Ciemienia wynika, że z punktu widzenia jego liderów w większości obszarów przeważają słabe strony. Tylko ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE to obszar, w którym przeważają silne strony. To właśnie na zasobach naturalnych, w tym pięknych widokach i czystym powietrzu należałoby bazować w przyszłym rozwoju. Należy szczególnie dbać o tą sferę. Miejscowość jest czysta i ekologiczna oraz posiada tereny umożliwiające ich zagospodarowanie rekreacyjne jak i sportowe. Porównywalnie dobrze postrzeganymi obszarami Ciemienia jest DZIEDZICTWO KULTUROWE. Popracować należałoby nad obszarem jakim jest SPOŁECZNOŚĆ LOKALNA, warto aby stał się on atutem Sołectwa Ciemięń. Pierwszym krokiem do zmian było przystąpienie we wcześniejszych latach do opracowania Planu Odnowy Miejscowości i podjęcie działań umożliwiających pozyskanie funduszy Unii Europejskiej na rozwój obszarów wiejskich. W 2018 roku Sołectwo Ciemięń w ramach VI edycji konkursu „Odnowa wsi szansą dla aktywnych sołectw” realizowało zadanie pod nazwą „Świetlica w Ciemieniu naszą wspólną sprawą”. Przy dofinansowaniu w wysokości 5.000,00zł z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego oraz wkładu 3.500,00 zł z Funduszu Sołeckiego i 1.500,00 zł ze środków Gminy Kawęczyn zakupiono wyposażenie do Świetlicy Wiejskiej

Wyposażenie świetlicy wiejskiej zakupione w ramach projektu „Świetlica w Ciemieniu naszą wspólną sprawą” (grudzień 2018r.)

Szansą rozwoju płaszczyzny SPOŁECZNOŚĆ LOKALNA jest częstsze zrzeszanie mieszkańców w trakcie imprez czy festynów organizowanych przez wieś Ciemięń, ale także Gminne czy inicjowane przez inne miejscowości. Kolejną możliwością są warsztaty oraz szkolenia, które podnoszą kwalifikacje i zwiększają posiadane umiejętności a jednocześnie budują relacje międzyludzkie.

XI Piknik wsi Ciemięń (czerwiec 2013r.)

Analiza wszystkich obszarów łącznie wskazuje na potrzebę tworzenia mieszkańcom Ciemięnia warunków do wypoczynku, aktywnego spędzania wolnego czasu oraz integracji podczas imprez kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych. Kolejną ważną potrzebą jest budowa większej ilości dróg asfaltowych co przyczyni się z pewnością do rozbudowy miejscowości o nowe domy ale także może skutkować rozwojem działalności gospodarczej.

Sołectwo Ciemięń jako uczestnik I Gminnego Turnieju Sołectw organizowane przez Urząd Gminy w Kawęczynie (wrzesień 2018r.)

5. Wypracowanie wiodącego wizerunku Ciemienia

Wiodący wizerunek Ciemienia wypracowany na warsztatach to wynik burzy mózgów, w trakcie której rozwiano wątpliwości dotyczące realności marzeń oraz konieczności tworzenia nowej wizji odnowy i rozwoju miejscowości. Zespół wypracował następującą wizję:

Ciemień to miejsce czyste i bezpieczne, wyposażone w infrastrukturę i miejsca sprzyjające rekreacji i integracji. Miejsce, w którym żyją wielopokoleniowe rodziny oraz do którego z chęcią napływają nowe. Wieś wyróżniająca się malowniczymi widokami i pięknymi domostwami. To miejsce przyjazne wszystkim ludziom.

6. Opis i charakterystyka obszaru o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców.

1) Mieszkańcy Ciemienia wraz z samorządem Gminnym uznali, iż spośród wymienionych projektów, najpilniejszy i najważniejszy, na który będą ubiegać się o środki unijne, będzie projekt pod nazwą: **„Przebudowa drogi wewnętrznej w miejscowości Ciemień (działka nr 27)”**.

Przebudowa drogi położonej na działce nr 27 w miejscowości Ciemień pozwoli na poprawę komunikacji do domów oraz pól należących do mieszkańców wsi Ciemień oraz pozostałych mieszkańców gminy Kawęczyn. Droga ta na chwilę obecną posiada nawierzchnię żwirową z licznymi nierównościami co stanowi niewątpliwe zagrożenie dla ruchu. Stan drogi określa się jako zły, tak więc przebudowa drogi o nawierzchni żwirowej na nawierzchnię z asfaltu wpłynie na poprawę bezpieczeństwa. Plany co do tej drogi mają swój początek w roku 2015 kiedy to powstał projekt budowlany. Również w Soleckiej Strategii Rozwoju Sołectwa Ciemień mieszkańcy sygnalizowali potrzebę przebudowy tejże drogi.

Inwestycja ta co najistotniejsze poprawi bezpieczeństwo mieszkańców Sołectwa Ciemień. Możemy przypuszczać, iż przyczyni się także do rozwoju zabudowy w obszarze przez który przebiega droga. Ponadto inwestycja ta poprawi jakość życia mieszkańców oraz zaspokoi ich potrzeby, a także wpłynie pozytywnie na estetykę wsi.

2) Druga inwestycja, którą mieszkańcy pragną zrealizować dzięki wsparciu ze środków unijnych jest „*Zagospodarowanie terenu przy świetlicy wiejskiej w Ciemieniu*”.

W Gminie Kawęczyn brakuje alternatywnych i bezpiecznych form aktywizujących ruchowo dzieci, młodzież i dorosłych mieszkańców. Potrzeba budowania nowoczesnych placów zabaw uzasadniona jest szczególnie na obszarze gmin wiejskich, które głównie ze względu na niski budżet nie tworzą i nie inwestują w miejsca rekreacji dla swoich mieszkańców.

Mieszkańcy zaplanowali już w roku 2015 w projekcie budowlanym budowę świetlicy wiejskiej, budowę budynku garażowo – gospodarczego oraz zagospodarowanie placu na działce nr 140 w miejscowości Ciemień. Do tej pory udało się wybudować świetlicę w technologii kontenerowej, oraz częściowo ogrodzić działkę. Przed mieszkańcami zagospodarowanie terenu w ramach którego stworzony zostanie parking z kostki brukowej oraz utwardzony zostanie część teren placu, zamontowane zostaną także ławki i kosze. Mieszkańcy pragną, aby na ich placu stanął plac zabaw zaspokajający potrzeby dzieci w zakresie rozwoju umiejętności ruchowych na różnym poziomie wiekowym. Rozmiary elementów i stopień wyzwania poszczególnych urządzeń do zabawy muszą odpowiadać docelowej grupie wiekowej dzieci i młodzieży. Co więcej nawierzchnia placu zabaw, powinna minimalizować efekty upadku i potknięcia. Ponadto zabawki powinny charakteryzować się harmonijnymi kształtami i ciekawą kolorystyką, a oprócz tego, wpasowywać się w naturalne otoczenie, jak i w teren zabudowany. Ogólnie mówiąc w projekcie placu zabaw powinny być uwzględnione wszelkie przepisy prawne, normy bezpieczeństwa i przede wszystkim potrzeby dzieci i młodzieży.

W Ciemieniu istnieje szczególna potrzeba zapewnienia małym mieszkańcom i młodzieży bezpiecznego miejsca aktywnego wypoczynku wobec braku alternatywnych form spędzania wolnego czasu oraz potencjalnych zagrożeń (maszyny rolnicze, nie ogrodzone tereny, stawy itp.). Budowa i urządzenie placu zabaw – zlokalizowanego w bezpośrednim sąsiedztwie szkoły sprawi, że ludzie młodzi będą mogli atrakcyjnie spędzić czas przez zabawę na świeżym powietrzu, w miejscu zorganizowanym i spełniającym wszelkie wymogi bezpieczeństwa. Zadanie to pozwoli również młodzieży szkolnej zredukować stres, integrować się, wpłynie na poziom aktywności ruchowej i rozwój fizyczny.

Realizacja projektu przyczyni się do poprawy dostępności do bazy sportowej oraz da szansę na stworzenie komfortowego zaplecza dla małych i większych mieszkańców chcących aktywnie spędzać czas wolny. Pozwoli również propagować zdrowy model życia tak wśród dzieci i młodzieży, jak i dorosłych mieszkańców wsi. Nowo wybudowany plac zabaw utworzy ciekawe lokalne centrum rekreacyjne we wsi Ciemień, spełniające rolę wychowawczą, zdrowotną i dydaktyczną. Wdrożenie projektu wpłynie korzystnie także na jakość infrastruktury,

a w konsekwencji na uatrakcyjnienie oferty turystycznej – m.in. jako miejsce postoju i odpoczynku dla miłośników turystyki rowerowej, korzystających z przyszłych szlaków rowerowych.

Zagospodarowanie terenu na plac zabaw odbędzie się z wykorzystaniem naturalnych elementów przyrodniczych, specyficznych dla wiejskich miejscowości. Zasoby przyrodnicze zostaną odpowiednio zaaranżowane i podkreślone dzięki czemu polepszy się stan estetyki przestrzeni oraz walorów kulturalnych i turystycznych miejscowości a w efekcie cały wizerunek miejscowości.

Kolejnym etapem wyposażania placu mogłaby być budowa altany rekreacyjnej, która umożliwi spędzanie wolnego czasu ale także organizowanie imprez i festynów w sąsiedztwie przyrody. Inwestycja wpłynie na lepszą integrację i poprawę stosunków międzyludzkich, jak również ożywienie i odbudowanie więzi społecznych poprzez stworzenie miejsc spotkań i odpoczynku mieszkańców wsi i gminy na świeżym powietrzu.

7. Opis planowanych zadań w perspektywie 7 lat

Program działań został wypracowany przez zespół reprezentujący mieszkańców wsi, w oparciu o inwentaryzację zasobów oraz analizę słabych i silnych stron Ciemienia. Realizacja zadań uwarunkowana jest pozyskaniem funduszy zewnętrznych. Wszystkie proponowane działania są zgodne z Planem Zagospodarowania Przestrzennego i Strategią Rozwoju Gminy Kawęczyn. Realizacja wymienionych zadań przyczyni się do poprawy jakości życia i pracy mieszkańców Ciemienia zaspokojenia ich potrzeb społecznych i kulturalnych oraz zagospodarowania przestrzeni publicznej i wzrostu atrakcyjności turystycznej miejscowości.

Lp.	Nazwa zadania	Cel	Przeznaczenie	Harmonogram realizacji	Kwota zadania w zł i źródła jej pozyskania
1	Przebudowa drogi wewnętrznej w miejscowości Ciemień (działka nr 27)	Poprawa jakości życia mieszkańców oraz bezpieczeństwa komunikacyjnego na terenie wsi.	Komfortowa komunikacja mieszkańców wsi oraz poprawa bezpieczeństwa kierowców, rowerzystów i pieszych. Rozwój infrastruktury, budownictwa i gospodarki.	2019-2020	400 000,00 Środki własne gminy Środki UE
2	Zagospodarowanie terenu rekreacyjno – sportowego w miejscowości Ciemień	Poprawa jakości życia mieszkańców oraz rozwój infrastruktury rekreacyjnej.	Aktywny wypoczynek na powietrzu dzieci, młodzieży i dorosłych oraz organizacja imprez rekreacyjnych, sportowych, kulturalnych i integracyjnych dla mieszkańców wsi.	2019-2026	100 000,00 Środki własne gminy Środki UE
3	Warsztaty i szkolenia podnoszące kwalifikacje mieszkańców	Wzrost kompetencji i umiejętności mieszkańców	Podnoszenie kwalifikacji oraz zdobywanie dodatkowych umiejętności. Spadek bezrobocia, poprawa jakości życia.	2019-2026	30 000,00 Środki własne gminy Środki UE
4	Przebudowa dróg gminnych	Poprawa jakości życia mieszkańców oraz bezpieczeństwa komunikacyjnego na terenie wsi.	Komfortowa komunikacja mieszkańców wsi oraz poprawa bezpieczeństwa kierowców, rowerzystów i pieszych. Rozwój infrastruktury, budownictwa i gospodarki.	2019-2026	500 000,00 Środki własne gminy Środki UE